

Srpska 5, 78000 Banja Luka
Tel: + 387 65 615 535, E-mail: kucaljudskihpravabanjaluka@gmail.com

Broj: 3-06/24
Datum: 27.6.2024. godine

Narodna skupština Republike Srpske
Generalni sekretar
Trg jasenovačkih žrtava 1
78000 Banja Luka

N/r generalnog sekretara, gospodin Boran Bosančić

PREDMET: Prijedlozi Amandmana na Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o geološkim istraživanjima Republike Srpske

Povodom objavljenog Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o geološkim istraživanjima Republike Srpske, a u cilju očuvanja i promicanja prava na kvalitet životne sredine i sa tim povezana prava građana, u nastavku ovog akta, blagovremeno vam dostavljamo prijedloge amandmana na Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o geološkim istraživanjima Republike Srpske, kao i dodatne primjedbe.

Cijenili bismo da navedeni Amandmani na Prijedlog zakona, zajedno sa pratećim obrazloženjima, budu uvaženi i podneseni uz Izvještaj relevantnog Radnog tijela. **Posebno bismo cijenili da se o dodatnim Amandmanima zahtjeva izjašnjenje poslanika na 10. redovnoj sjednici Narodne skupštine, zakazane za 2.7.2024. godine.**

S poštovanjem,

Koordinatorica

Tea Pokrajčić

Srpska 5, 78000 Banja Luka
Tel: + 387 65 615 535, E-mail: kucaljudskihpravabanjaluka@gmail.com

AMANDMAN I

Član 5. stav (5) Prijedloga zakona mijenja se i glasi:

„(5) Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za istraživanje podnosilac zahtjeva prilaže:

- 1) **ugovor o koncesiji, uz prateće anekse ukoliko postoje,**
- 2) četiri primjerka projekta detaljnih geoloških istraživanja, sa završnim izvještajem o izvršenoj reviziji i revizionom klauzulom,
- 3) četiri primjerka situacione karte, odnosno plan terena u razmjeri ne manjoj od 1 : 25.000, sa ucrtanim granicama istražnog prostora,
- 4) saglasnost koncesionara ukoliko istražni prostor obuhvata prostor na kome drugo pravno lice vrši istraživanje ili eksploataciju mineralne sirovine, po osnovu ugovora o koncesiji, odnosno nosioca prava na istraživanje ukoliko istražni prostor obuhvata prostor na kome drugo pravno lice vrši istraživanje po osnovu odobrenja za istraživanje ili posjeduje rješenje o zadržavanju prava na istražni prostor,
- 5) dokaz o plaćenju naknadi za korišćenje podataka osnovnih geoloških istraživanja utvrđenoj ovim zakonom ili dokaz o pravu korišćenja podataka i rezultata istraživanja kojima raspolaže drugo pravno lice, ukoliko su oni korišćeni kao podloga za izradu projekta detaljnih geoloških istraživanja,
- 6) **dokaz o riješenim imovinsko-pravnim odnosima,**
- 7) **akt Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju o potrebi sprovođenja procjene uticaja na životnu sredinu, u skladu sa propisom kojim se definišu projekti za koje se sprovodi procjena uticaja na životnu sredinu,**
- 8) dokaz o uplati republičke administrativne takse.“

Obrazloženje:

Prilozima, koje je potrebno podnijeti uz zahtjev za izdavanje odobrenja za istraživanje, dodaju se i prilozi iz tačke 1), 6) i 7) (**boldirano**). Stav (6) člana 5. Prijedloga zakona **briše se**.

Razlog dodavanja ovih priloga je taj da je, u ovoj fazi, neophodno smanjiti pretpostavke o osnovanosti zahtjeva za izdavanje odobrenja za istraživanje. Iz toga razloga, prilozima je potrebno prvenstveno dodati i sam ugovor o koncesiji, uz prateće anekse (ukoliko postoje), jer se istim dokazuje postojanje koncesiono-pravnog odnosa, kao preduslova ishodovanja navedenog odobrenja.

Srpska 5, 78000 Banja Luka
Tel: + 387 65 615 535, E-mail: kucaljudskihpravabanjaluka@gmail.com

Dodatno, i sa aspekta eliminisanja mogućnosti potencijalno preuranjenih geoloških aktivnosti, u ovoj fazi potrebno je priložiti dokaze o činjenici da su imovinsko-pravni odnosi riješenih na pravno valjan način, u skladu sa pozitivnim pravnim propisima u oblasti stvarnog i obligacionog prava.

Konačno, Prijedlog zakona je "pozitivno diskriminisao" samo dvije vrste geoloških aktivnosti za koje je potrebno pribaviti odluku o potrebi prethodne procjene uticaja. Ovo nije opravdano, naročito uzevši u obzir da sve geološke istražne radnje mogu da znatno utiču na kvalitet životne sredine i sa tim povezana kolektivna i individualna prava građana, te je pravovremeno konsultovanje nadležnog ministarstva – neovisno od vrste predloženih geoloških aktivnosti – pravna pretpostavka od koje ovisi zakonitost realizacije radova u skladu sa propisima koji regulišu zaštitu životne sredine, zaštitu prirode i javnog zdravlja građana.

Izdvajanje određenih geoloških radnji, za koje se traži odluka o potrebi prethodne procjene uticaja, nije moguće samostalno od strane ministarstva nadležnog za rudarstvo, kao izrađivača Prijedloga zakona – a kako je to i učinjeno prilikom izrade Prijedloga zakona. Neophodno je stoga odluku, o potrebi prethodne procjene uticaja i izradi Studije uticaja na životnu sredinu, prepustiti ministarstvu i institucijama nadležnim za provođenje propisa iz oblasti zaštite životne sredine, i to u svakom pojedinačnom slučaju u kojem se zahtjeva odobravanje za istraživanje.

AMANDMAN II

Član 6. Prijedloga zakona mijenja se i glasi:

„Član 33a.

*Nakon prijema potpunog zahtjeva za odobravanje detaljnih geoloških istraživanja, Ministarstvo je obavezno da, **prije odlučivanja o zahtjevu, od lokalne samouprave, na čijoj se teritoriji nalazi predloženi istražni prostor, pribavi mišljenje o predloženim aktivnostima.***“

Obrazloženje:

Ovim članom Prijedloga zakona je obaveza konsultacije jedinice lokalne samouprave predviđena posebnim članom i ona prelazi na resorno ministarstvo, za razliku od Nacrta zakona u kojem je ovo mišljenje pribavljao sam koncesionar, što jeste bolje rješenje.

Srpska 5, 78000 Banja Luka
Tel: + 387 65 615 535, E-mail: kucaljudskihpravabanjaluka@gmail.com

Međutim, za ove izuzetno bitne konsultacije predviđen je isuviše kratak rok od sedam (7) dana, u kojem periodu se od lokalne samouprave zahtjeva postupanje po vrlo složenom pitanju, koje eventualno zahtjeva i održavanje tematske sjednice skupštinskih organa lokalne samouprave, kako bi se utvrdila volja građana koju izrađivač Prijedloga zakona, kroz cijeli proces izrade predmetnog zakona, nastoji da izuzme iz adekvatnih konsultacija o pitanju koje za većinu lokalnih zajednica može da bude od suštinske važnosti.

Ukoliko bi se insistiralo da lokalna samouprava, u ovoj fazi postupka, i to u roku od 7 dana, dostavi informaciju o tome da li su predložene geološke aktivnosti u eventualno konfliktu sa stanjem u prostorno-planskoj dokumentaciji, postavlja se pitanje šta ukoliko "stanje predloženog obuhvata u dokumentaciji" ne odgovara projektu. Tim prije problem može biti veći ukoliko je na predloženom obuhvatu predložena i zaštita područja, u skladu sa propisima o zaštiti prirode.

Rok od 7 dana je simptomatičan, jer daje utisak da se konsultacije predstavnika lokalne zajednice krajnje formalizuju, bez stvarne namjere omogućavanja učešća građana u odlučivanju, i to svakako nakon što je koncesija već dodjeljena – čime ova radnja zapravo gubi pravnu relevantnost i predstavlja nevještu simulaciju demokratske participacije na štetu blagovremenog učešća javnosti o projektima koji ih se direktno tiču. Ovo tim prije jer je i u toku izrade Nacrta zakona, izrađivač zakona insistirao da su kapaciteti organa lokalne samouprave ograničeni, te nije jasno kako bi sa takvim kapacitetima mogli da odgovore na ovako kratke rokove.

Stoga, ovaj hronični nedostatak Prijedloga zakona, neophodno je eventualno „kompenzovati“ na način da resorno ministarstvo preuzme obavezu da od organa lokalne samouprave pribavi mišljenje, i da na osnovu sadržaja istog, odredi naredne korake, u skladu sa pozitivnim propisima – a gdje rok za dostavu mišljenja mora biti dovoljno razuman.

U ovoj fazi, ovo je tim prije krajnje neopodhodno ukoliko se u postupku razmatranja i dodjele same koncesije nije adekvatno konsultovala jedinica lokalne samouprave, na način kako je to predviđeno odredbom člana 12. stv (4) Zakona o koncesijama Republike Srpske, što resorno ministarstvo mora posebno da uobziri u ovoj fazi.

Srpska 5, 78000 Banja Luka
Tel: + 387 65 615 535, E-mail: kucaljudskihpravabanjaluka@gmail.com

AMANDMAN III

Član 8. stav (2) Prijedloga zakona mijenja se i glasi:

“Nosilac prava na istraživanje može da otpočne sa izvođenjem projektovanih istražnih radova isključivo na parcelama na kojima je riješio imovinsko-pravne odnose”.

Образложење:

Nastavak odredbe iz ovog stava, tj. konkretno formulacija „*odnosno dobio pismenu saglasnost vlasnika parcele*“, **briše se.**

Ovo iz razloga mogućnosti zloupotrebe opcije rješavanja imovinsko-pravnih odnosa putem prilaganja “pismene saglasnosti vlasnika parcele” – naročito u slučaju postojanja više suvlasnika, od kojih su neki spriječeni da budu adekvatno upoznati i/ili uključeni u proces.

Takođe, stav (3) ovog člana Prijedloga zakona daje dovoljno jasnu formulaciju na koji način se rješavaju ovi odnosi, odnosno, konkretno primjenom kojih pozitivnih pravnih propisa se jamči pravna valjanost pravnog posla kojim se rješava određeni imovinsko-pravni odnos – a koji propisi upućuju na obavezu pribavljanja notarski obrađenih ugovora.

AMANDMAN IV

Član 12. Prijedloga zakona mijenja se i glasi:

“U članu 38. u stavu 1. poslije riječi: „projektovanih istražnih radova“ dodaju se riječi: „u toku odobrenog istražnog perioda, kao i u slučaju ukoliko nosilac prava na istraživanje, zbog nastupanja nepredviđenih okolnosti (poplave, zemljotresa, epidemije, pandemije, rata i drugo), nije bio u mogućnosti da izvodi detaljna geološka istraživanja u odobrenom istražnom roku”.

Образложење:

Srpska 5, 78000 Banja Luka
Tel: + 387 65 615 535, E-mail: kucaljudskihpravabanjaluka@gmail.com

“Protest”, kao okolnost više sile (*vis maior*), **briše se**.

Za razliku od navedenih objektivnih okolnosti, koje se opravdano kvalifikuju kao nepredviđene, činjenica korištenja prava građana na mišljenje i izražavanje – a koje pravo se, u skladu sa praksom Evropskog suda za ljudska prava, može manifestovati i kroz vid “građanskog protesta”, nije opravdano da služi za eventualno produžavanje istražnih rokova.

Ovaj vid okolnosti svakako ne bi trebao da bude očekivan ili izvjestan, ukoliko se projekat planira ili realizuje u skladu sa propsima, te stoga opravdan “protest” je legitimno građansko pravo koje, obzirom na Prijedlog zakona, može da bude neopravdano iskorišten za prolongaciju aktivnosti koje su objektivno štetne.

AMANDMAN V

Član 15. Prijedloga zakona mijenja se i glasi:

“U članu 40. stav 1. mijenja se i glasi:

„(1) Dozvoljene **maksimalne** količine mineralne sirovine, **nastale zbirom svih pojedinačnih sirovina**, koje se mogu uzeti za tehnološka ispitivanja u toku izvođenja odobrenih detaljnih geoloških istraživanja radi utvrđivanja tehnoloških svojstava i dokazivanja rezervi mineralne sirovine određuju se u iznosima, i to:

- 1) kvarcni pijesak 10 m³,
- 2) opekarske keramičke i vatrostatne gline 20 m³,
- 3) arhitektonsko-građevinski kamen 20 m³,
- 4) laporac, laporoviti krečnjak, gips i sve vrste tufova za proizvodnju cementa i kreča 500 m³,
- 5) fosfati, magneziti i druge nemetalne mineralne sirovine do 500 t,
- 6) ugalj i uljni škriljci do 500 t,
- 7) metalne mineralne sirovine do **500 t**.”

Poslije stava 8. dodaje se novi stav 9, koji glasi:

„(9) Količine mineralne sirovine iz stava 1. ovog člana, uzete u svrhu tehnoloških ispitivanja u toku izvođenja odobrenih detaljnih geoloških istraživanja, ne mogu se prodati niti na drugi način otuđiti.”

Srpska 5, 78000 Banja Luka
Tel: + 387 65 615 535, E-mail: kucaljudskihpravabanjaluka@gmail.com

Образложење:

Neophodno je da se, izvan svake sumnje, utvrde maksimalne količine koje korespondiraju sa zbirom ukupnih količina pojedinačnih sirovina, a koje se mogu izuzeti isključivo u svrhu istraživanja. Stoga je u stavu (1) ovog člana **dodan boldirani dio**, koji otklanja ove pretpostavke.

Iz istog razloga, a obzirom na intervenciju u stavu (1), u tački 7) **brisan je nastavak** "po jednom tehnološkom tipu", jer isti ostavlja mogućnost višestrukog uvećavanja količina – onoliko puta koliko je pojedinačnih metaličnih sirovina i pratećih asocijacija na koje je istraživanje odobreno, što bi, uprkos dozvoljenim količinama, moglo rezultovati *de facto* eksploatacijom određenog područja.

Nadalje, obzirom na ovu mogućnost, a kako uvećavanje količina nije moguće izbjeći kod istraživanja odobrenih na veći broj mineralnih sirovina i pratećih asocijacija, maksimalna količina u tački 7) **umanjena je sa 2.000 t na 500 t**. Ovo iz dodatnog razloga što nije opravdan višestruko veći iznos količina u ovom slučaju, a što svakako korespondira i sa nemataličnim sirovinama, ili drugim sirovinama za koje se predviđaju znatno manje količine.